Mircea Eliade, o captivitate şi două evadări prin literatură

Paul CERNAT*

Key-words: *Eliade, captivity, escapism, interculturality, novel*

Faptul că, în lagărul de lângă Miercurea Ciuc, chiar înainte de a începe să scrie *Nuntă în cer*, Mircea Eliade a tradus din engleză romanul *Înger luptător* (*Figthing Angel*) al lui Pearl S(ydenstricker) Buck (1892-1971), nimeni alta decât scriitoarea americană care avea să câştige în acel an Premiul Nobel pentru Literatură, nu e – nu avea cum să fie! – un simplu accident biografic. Şi aceasta chiar dacă propunerea traducerii, dimpreună cu un onorariu substanţial, au venit din partea lui Alexandru Rosetti, directorul Editurii Fundaţiilor Regale, într-un moment dificil pentru Eliade, rămas şomer intelectual în urma eliminării pe motive politice de la Universitatea din Bucureşti[1]. Indiferent că o făcea din raţiuni pecuniare sau nu (numai), este ştiut că Eliade nu obişnuia să traducă decât scrieri convergente cu propriu-i program de acţiune culturală: de la *Simple povestiri de pe coline* de Rudyard Kipling, pe care le tălmăcise în 1929, trecând prin jurnalul de călătorie al lui T.E. Lawrence „al Arabiei" (*Revoltă în deşert*), tradus şi prefaţat de el în 1935 la Editura Fundaţiilor, şi până la romanul din 1936 al amintitei Pearl S. Buck, autorii acestor volume (dar şi eroii lor centrali) fac parte din rândul aventurierilor, al exploratorilor sau misionarilor occidentali (de regulă, anglo-americani, ca şi destule *alter ego*-uri ale lui Eliade însuşi) într-un Orient asiatic pe care şi-l apropriază şi de care se lasă profund impregnaţi.

Agenda orientalistă şi antieurocentristă a scriitorului şi savantului român trimite la implicaţii asupra cărora merită să zăbovim; prin intermediul respectivelor

* Universitatea din Bucureşti, România.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului „Valorificarea identităţilor culturale în procesele globale"– POSDRU/89/1.5/S/59758, finanţat prin Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013 („Investeşte în oameni!"), finanţat de Fondul Social European. Domeniul major de intervenţie 1.5 „Programe doctorale şi postdoctorale în sprijinul cercetării".

[1] Cele două cărţi vor apărea în cursul anului 1939, *Înger luptător* la Editura Fundaţiilor Naţionale Regele Carol II, iar *Nuntă în cer* – la Editura Cugetarea a lui Georgescu-Delafras. Pentru o evocare mai detaliată a vieţii de lagăr şi a odiseii celor două scrieri, vezi Eliade 2003. În ceea ce priveşte propunerea de traducere venită din partea lui Rosetti, trebuie să amintim aici că lingvistul şi influentul editor care-i publicase inclusiv teza de doctorat despre Yoga şi traducerea din T.E. Lawrence era la curent cu dorinţa lui Eliade de a ocupa o catedră de istoria religiilor în Statele Unite. În 1940, acelaşi Rosetti va face toate demersurile pentru ca ministrul propagandei din ultimul guvern al lui Carol II, Constantin C. Giurescu, să îl trimită ca ataşat cultural pe lângă Legaţia română de la Londra (vezi Eliade 2003: 230).

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)

traduceri, Eliade urmărea să aducă în fața publicului cititor din România, prea mult hrănit – în opinia sa – cu literatură sentimentală vulgară, un alt tip de narațiune (oarecum apropiată de epopee sau mit) şi, mai ales, un alt tip de personaje, cu valoare exemplară, soldați ai Spiritului sau eroi ai trăirii în condiții-limită (cum ar fi preotul misionar, aventurierul-explorator sau revoluționarul ascet). Pe de altă parte, ca şi scrierea romanului *Nuntă în cer* (prin care autorul încerca să-şi transceandă un episod traumatic al vieții sale intime duble, ale cărei victime au fost, după cum însuşi mărturiseşte, viitoarea-i soție Nina Mareş şi actrița Sorana opa), traducerea din *Figthing angel* poate fi privită ca o modalitate tipic eliadiană de a întoarce spatele Istoriei prin punerea între paranteze a contextului carceral imediat: o tehnică spirituală de evadare din real, prin experiența cvasi-şamanică a ficțiunii[2]. Aparent, modalități escapiste întâlnim şi la maestrul şi confidentul său Nae Ionescu, în acelaşi lagăr de la Miercurea-Ciuc pentru militanții intelectuali legionari: ce reprezintă oare, ne-am putea întreba, proiectele de comentarii filosofice pe marginea epistolelor Sf. Apostol Pavel, proiectatul volum *Căderea în Cosmos* sau redactarea, pe hârtie de closet, a comentariului despre Machiavelli?[3] În realitate însă, la Nae Ionescu nu avem de-a face, ca la Mircea Eliade, cu o încercare de a depăşi teroarea istoriei imediate şi a politicului aferent prin sublimare ficțională şi prin trecerea pe un alt nivel de înțelegere a lumii, ci mai degrabă cu modalități alternative de reflecție filosofică, în care politicul continuă să joace un rol esențial.

Coincidență sau nu – dar Eliade este genul de autor care ne provoacă la căutarea de coincidențe! –, atât în *Nuntă în cer*, cât şi în *Înger luptător*, în prim-plan se află o femeie şi, implicit, femininul. Un personaj central în primul caz (Ileana/Lena), autoarea (şi totodată naratoarea) însăşi în cel de-al doilea. Nu e mai puțin adevărat că autorul lui *Maitreyi* – un *homo duplex* prin excelență, la toate nivelurile existenței şi personalității sale – se complăcea adesea în a se lăsa prins între două pasiuni, fie ele reale sau imaginare, erotice, literare sau cognitive... Prin eroina din *Nuntă în cer* sunt unite în aceeaşi Poveste evocatoare două lumi masculine greu compatibile: cea a scriitorului narcisiac Andrei Mavrodin şi cea realist-pragmatică a mult mai terestrului inginer Barbu Hasnaş, deopotrivă destabilizați în identitatea lor virilă de stranietatea (străinătatea) fizică şi metafizică a „eternului feminin". Taxată ironic de o prietenă a lui Hasnaş drept „ultima fecioară a secolului '19" într-un deceniu trei al tuturor emancipărilor, Ileana (pentru Mavrodin) *alias* Lena (pentru Hasnaş) nu este, propriu-zis, contemporană cu partenerii săi, ci mereu în contratimp cu ei: tipologic (nu – evident – ca vârstă biologică!), ea vine din Trecut. Nu însă numai din trecutul patriarhal, de Ancien Régime românesc, al secolului XIX (accesibil lui Hasnaş), ci şi dintr-un *illo tempore* al tradiției folclorice

[2] Memorialistul Eliade afirmă că, după traducerea asceticului roman exotic al lui Pearl S. Buck, a simțit nevoia să scrie *Nuntă în cer*, pe care-l prezintă ca pe un „roman românesc" de iubire (Eliade 2003: 215).

[3] În mărturisirile sale cu valoare de portret spiritual despre Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu face următoarele aprecieri: „Manuscrisul rămas de la Nae Ionescu despre Machiavelli, scris în lagăr, pe hârtie subțire de closet, dar cu aceeaşi estetică de caligraf perfect şi cu aceeaşi punere în pagină dintotdeauna, care-l asemăna unui text chinezesc, cuprinde curioase reflecții şi indicații asupra istoriei, asupra politicii, asupra gânditorului politic şi a legăturilor lui cu omul politic, care par scrise «*pro domo*»" (Vulcănescu 1992: 98-99).

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)

româneşti (revelat în relaţia exaltată cu Mavrodin), către care chiar numele ei de basm trimite[4]. Un nume cu bătaie simbolică inclusiv spre noaptea de Sânziene (Ileana Cosânzeana/Sânziana), când, în lumea sacră, cerurile se deschid; în treacăt fie spus, tot în noaptea de Sânziene, dar în lumea profană a anului 1927, s-a constituit Legiunea Arhanghelului Mihail, iar romanul *Noaptea de Sânziene* va face, peste mai bine de un deceniu, trimitere simultan la cele două accepţii – sacră şi profană – deja menţionate. Fapt deloc lipsit de interes, eroina centrală se numeşte şi aici tot Ileana, are un rol soteriologic asemănător celei din *Nuntă în cer* (dar şi altor Ileana sau Leana orfice care bântuie prin diferite nuvele fantastice din exil, precum *În curte la Dionis*), iar pădurea care a dat titlul versiunii franceze a cărţii – *La Forêt interdite* – are, de asemenea, o simbolistică multiplă, trecând mult dincolo de cadrul întâlnirii iniţiale a cuplului de îndrăgostiţi: labirintică *selva oscura*, dar şi, de ce nu, metaforă organicist-„selvatică" a Legiunii pierdute sau „inaccesibile", către care poate trimite, la limită, inclusiv mioritica nuntă cosmică împlinită în absolutul transcendent al morţii din *Nuntă în cer*. În proza eliadiană de maturitate, simbolul îşi regăseşte accepţia etimologică legând, unificând, reintegrând semnificaţii disparate din planuri foarte diferite. Are dreptate Matei Călinescu atunci când, comentând prozele fantastice şi mitice ale scriitorului expatriat, atrage atenţia asupra plurivalenţei lor hermeneutice derutante, asupra legitimităţii unei pluralităţi de interpretări egal valabile sau, în orice caz, nedivergente, inclusiv interpretarea în cifru politic, accentul căzând însă mereu pe adâncirea misterului existenţei (ca la Blaga) sau, de ce nu, pe un existenţialism metafizic (vezi şi Călinescu 2002).

Nu doar *Nuntă în cer*, ci şi alte proiecte romaneşti – rămase în manuscris – din epocă, precum *Viaţa nouă* sau *Ştefania*, gândite ca o continuare a *Huliganilor*, pentru a nu mai aminti piesa de teatru *Ifigenia* (1940), vădesc o reevaluare drastică a femininului de către Eliade (nu numai în plan literar, având în vedere gravitatea legăturilor erotice cu Sorana opa şi cu viitoarea soţie, Nina Mareş). O reevaluare echivalentă unei reintegrări complexe[5]... Dacă eroii anarhici din *Întoarcerea din rai* (1934) şi *Huliganii* (1935) disprețuiau programatic femeia şi iubirea în beneficiul posesiunii fizice brutale, lipsite de afectivitate (ceea ce ar putea indica, din unghi psihanalitic, forcluderea dimensiunii feminine a unor personalităţi virile în criză de identitate, poate chiar în plin sindrom de adolescenţă întârziată...), după exorcizarea spectrelor unei modernizări „împotriva firii" din *Domnişoara Christina* (1937) asistăm la o „maturizare" afectivă a eroilor cu nume simbolic-virile: Andrei, respectiv Barbu, prin asumarea experienţei iubirii – a unei iubiri filtrate prin moarte şi ridicate la puterea ei[6]. O iubire *transgresivă*, dublată de rezolvarea problemei sexuale (prin realizarea unităţii androginice) pe un plan ritualizat transcendent,

[4] În *Memorii*..., Eliade oferă şi cheia simbolică – foarte evidentă, de altfel – a identităţii personajului său ce ar încarna eternul feminin românesc, „frenezia blândă şi cumpătata serenitate care caracterizează toate modurile româneşti de a fi în lume" (Eliade 2003: 218).

[5] Observaţii relevante privind problematica femininului în romanele de tinereţe ale lui Eliade, în Simion 2012.

[6] Vezi şi Cernat 2009.

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)

cosmic, metafizic[7]. Transgresiunea identitară prin eros fusese ratată în *Maitreyi*, unde eroina făcea parte geografic, istoric şi mentalitar dintr-o lume radical străină în raport cu cea europeană a *alter ego*-ului englez (european) al naratorului. În 1938 însă, ecuația relațiilor cu alteritatea feminină se complică destul de mult la Eliade. Ce rol ar putea juca totuşi în „ecuația" personalității sale întâlnirea cu romanul lui Pearl S. Buck?

Mai întâi, se cuvine să remarcăm interesul al până de curând ultra-misoginului autor al *Apologiei virilității* pentru o scriitoare destul de elementară, fără complicații narative, puternic influențată de narațiunea populară chineză. La data la care primeşte originalul englez al cărții acesteia din partea lui Alexandru Rosetti, directorul Editurii Fundațiilor – în primăvara lui 1938 –, nimeni nu putea bănui că în decembrie Buck va primi chiar Nobelul, cu tot succesul ei internațional marcat inclusiv la Hollywood. Nu deținem date despre circumstanțele lecturilor în engleză ale lui Eliade din prozatoarea americană[8]. Traducerea *Îngerului luptător* a fost realizată în lagăr şi, după eliberare, manuscrisul ei i-a fost restituit intact autorului, la cerere, de către cenzorii militari, ca şi acela al romanului *Nuntă în cer*. Subiectele şi „universul" narativ ale lui Pearl S. Buck erau total exotice pentru publicul românesc: cunoscută şi sub numele chinezesc Sài Zshēnshū, autoarea în speță crescuse de la vârsta de două luni în China, la Shanghai, ca fiică a unor misionari prezbiterieni, şi relata experiențe biografice sau evoca lumea țăranilor chinezi în narațiuni puternice şi simple, încărcate de energia primară a descoperitorilor Lumii Noi. Titlul cărții sale este un portret definitoriu al eroului acesteia, Andrew, având ca prototip real asumat figura tatălui autoarei, pastorul Absalom Sydenstricker. Nu încape îndoială că un asemenea prototip de erou cvasi-ascetic şi colonizator spiritual naiv, posedat de o credință religioasă de neclintit care-i transformă viața în destin şi îl determină, în momente de impas, să pună realul ostil între paranteze, corespundea pe deplin unui model uman emulat de Eliade. Corespundea, de asemenea, şi dezideratului său ca romanul contemporan să propună „personagii mit" cu valoare exemplară pentru o comunitate.

Evocare şi apologie personalizată, epopee biografică şi hagiografie modernă (cartea are un pronunțat caracter eroic şi, după regula epopeii, 12 capitole), relatată dintr-o perspectivă adânc comprehensivă, iubitoare chiar, dar deloc necritică, *Înger luptător* este şi un omagiu adus Extremului Orient chinez. Nu este lipsit de

[7] Este cunoscut faptul că Eliade manifestă o predilecție pentru rezolvarea pe plan metafizic a problemelor existențiale concrete cu care se confruntă, prin integrarea lor simbolică într-un scenariu cosmic ce solicită competența hermeneutului sau a manticianului.

[8] Eliade a contractat această traducere inclusiv pentru a-şi acoperi cheltuielile necesare editării revistei de studii orientale, etnologice şi religioase «Zalmoxis». Dintr-o scrisoare trimisă la Paris lui Emil Cioran pe 27 februarie 1939, după eliberarea din lagăr şi după şederea terapeutică în sanatoriul de tuberculoşi de la Moroieni, aflăm că „deşi eram un trist muritor de foame, mi-am adus aminte că m-am angajat să scot revista «Zalmoxis», de care sigur ți-a vorbit Dinu. Îmi trebuiau, pentru asta, cam 50000 lei. Şi, pentru că nu mi-i dădea nimeni, am început să-i «muncesc» eu. (□ine minte că doctorii mi-au interzis munca intelectuală 6 luni de-aci înainte!) Am semnat o poliță, am luat o traducere, am început să alerg la cunoscuți după abonamente. Şi, cu toate acestea, nu pot acoperi suma. Este, pur şi simplu, înduioşător... Vreau să te fac să crezi că nu regret nimic din tot ce s-a întâmplat. Sunt un om care cred, mai mult ca oricând, în destin. Şi, vorba ta, nu mi-a fost dat să am o viață agreabilă – am, desigur, o biografie pasionată" (Eliade 1999: 158).

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)

semnificaţie, în această privinţă, faptul că pastorul Andrew sfârşeşte prin a întoarce, dezamăgit, spatele propriei comunităţi de apartenenţă, *i.e.* misionarilor americani şi organizaţiilor acestora, preferând să predice pe cont propriu indigenilor ce sfârşesc prin a-l considera drept unul de-al lor („Bătrânul Învăţător"). De altfel, chinezii îl protejează atât în timpul Revoltei Boxerilor, cât şi în cel al revoluţiei bolşevice, evenimente sângeroase pe care însă predicatorul le simpatizează ca pe nişte şanse ale înnoirii şi ale afirmării locale. Cunoscător avizat al limbilor clasice şi al chinezei, el îşi descoperă sensul vieţii în traducerea chinezească a *Bibliei*, pentru care alege – oarecum polemic – un stil clar şi accesibil celor mulţi, fără a fi propriu-zis vulgarizator. În mod analog, fiica sa va întoarce spatele unei întregi tradiţii elitiste a literaturii hipersofisticate (europene, dar şi chinezeşti), optând pentru autenticitatea robustă – însă neomologată canonic – a romanului popular chinez, cu caracter cvasi-folcloric, pe care ambiţionează să-l consacre în faţa lumii întregi[9]. Scriindu-i Povestea tatălui (care se dovedise incapabil să-şi scrie autobiografia...), autoarea îi domesticeşte, postum, intransigenţa printr-o umanizare literară ce poate fi înţeleasă şi ca un triumf al feminităţii.

Tot un triumf al feminităţii, dar în cu totul altă cheie, întâlnim şi în *Nuntă în cer*, ce asigură un pandant al traducerii din Pearl S. Buck prin intriga amoroasă (opusă intrigii ascetice a cărţii scriitoarei americane) şi, mai ales, prin refuzul oricărui exotism (*Figthing angel* fiind, desigur, o naraţiune exotică): prin Ileana, al cărei nume şi a cărei identitate profundă trimit la tradiţia basmului românesc, personajele masculine îşi stabilizează afectiv personalitatea înclinată spre aventuri iresponsabile, egoiste, şi descoperă (mai ales Andrei Mavrodin) intimitatea calmă a locurilor natale, în detrimentul escapadelor cosmopolite prin diferite ţări străine. Aflată la antipodul frivolităţii moderniste definite prin neseriozitate şi risipire, eroina impune prin gravitatea absolutistă a pasiunii sale şi prin nevoia de Unic ce o animă. În mod simbolic, identitatea sa scindată în matura Ileana din confesiunea lui Andrei şi în nubila Lena din confesiunea lui Hasnaş, va fi recunoscută drept una şi aceeaşi persoană la capătul evocărilor celor doi iubiţi succesivi ai ei, depănate nostalgic în noaptea de dinaintea unei vânători în Munţii Ciucului. Există însă şi alte efecte ale recluziunii din preajma aceloraşi munţi unde are loc vânătoarea din *Nuntă în cer*. Pentru prima dată, *atmosfera* unui Bucureşti pe cale de dispariţie intră cu drepturi depline în literatura lui Mircea Eliade, cu un farmec specific pe care naraţiunile mitice şi fantastice ulterioare îl vor amplifica de la distanţă, ca pe aura unei entităţi fabuloase, pentru totdeauna pierdute. Inclusiv naraţiunea propriu-zisă abandonează, aici, tehnicile moderniste occidentale şi la modelele prozastice aferente (Papini, Joyce, Huxley, Dos Passos etc.) experimentate în majoritatea romanelor anterioare, spre a regăsi virtuţile evocatoare ale povestirii pe care le valorifică în două registre paralele, perfect controlate stilistic. O autohtonizare a prozei întreprinsă cu graţie şi discreţie, fără a aluneca în autohtonism, şi în care putem vedea o expresie a interiorizării unei personalităţi creatoare orientate, până atunci, spre exterior, adică spre itineranţă, experienţă şi aventură.

[9] Fragmente din *Romanul chinez*, prelegere susţinută de către Pearl S. Buck la decernarea Premiului Nobel pentru Literatură, pe 12 decembrie 1938, au apărut în traducerea lui Horia Gârbea în deschiderea unei noi ediţii a volumului (Buck 2012: 12-17, *apud* Horst Frenz 1969).

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)

Avem prin urmare un Mircea Eliade care, scriind *Nuntă în cer*, îşi reintegrează armonic latura feminină, melancolică şi „moldovenească" a personalităţii sale deliberat scindate (romanul are un pronunţat aer turghenievian, ca la Ibrăileanu sau Sadoveanu...), prin metafizica autohtonă a eroinei sale ce întruchipează Legea firii în măsura în care domnişoara Christina întruchipa Fărădelegea. Şi, nu în ultimul rând, prin celebrarea atmosferei unui Bucureşti intim şi crepuscular, a cărui fantasmă nostalgică nu va înceta să-l bântuie în anii exilului. Avem, totodată, un Eliade care – prin exerciţiul modest al traducerii, nu doar prin „vanitatea" creaţiei artistice – îşi dezvăluie câteva megaopţiuni globale. Anume, cele pentru enigmaticul Extrem Orient şi pentru un anume model american, al pionierului-misionar pornit să cucerească mental necunoscutul, însufleţit de o credinţă naivă, dar tenace şi indestructibilă; în paranteză fie spus, Eliade a fost dintotdeauna un antidefetist, un adept convins al gândirii pozitive, edificatoare... Dacă *Înger luptător* poate fi privit ca proiecţie a laturii extravertite a scriitorului-savant şi ca o dublă opţiune a sa pentru două culturi şi civilizaţii îndepărtate, cumva antinomice (America, respectiv Extremul Orient asiatic), *Nuntă în cer* reprezintă o delicată, lirică, melancolică întoarcere acasă: un „acasă" la fel de straniu, totuşi, ca şi îndepărtata Chină. Izolarea montană a lagărului de la Miercurea Ciuc devine astfel cadrul unei experienţe interioare din care, prin filtrul sublimant al literaturii, sensibilitatea scriitorului iese purificată şi, în orice caz, suficient de maturizată pentru a face faţă marilor evadări ce vor urma.

Bibliografie

Buck 2012: Pearl S. Buck, *Înger luptător*, traducere din limba engleză de Mircea Eliade, cronologie şi prefaţă de Andreea Răsuceanu, Bucureşti, Editura Art & Jurnalul naţional.

Călinescu: 2002, Matei Călinescu, *Despre Ioan Petru Culianu şi Mircea Eliade. Amintiri, lecturi, reflecţii*, Iaşi, Editura Polirom.

Cernat 2009: Paul Cernat, *Modernismul retro în romanul românesc interbelic*, Bucureşti, Editura Art.

Eliade 1937: Mircea Eliade, *Domnişoara Christina*, Bucureşti, Editura Naţională Ciornei.

Eliade 1939: Mircea Eliade, *Nuntă în cer*, Bucureşti, Editura Cugetarea.

Eliade, 1991: Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*, 2 vol., cuvânt înainte, tabel cronologic şi ediţie îngrijită de Mircea Handoca, prefaţă de Dumitru Micu, Bucureşti, Editura Minerva.

Eliade 1999: *Europa, Asia, America... Corespondenţă*, vol. I, A-H, cuvânt înainte şi îngrijirea ediţiei de Mircea Handoca, Bucureşti, Editura Humanitas.

Eliade 2003: Mircea Eliade, *Memorii. 1907-1960*, ediţie şi cuvânt înainte de Mircea Handoca, Bucureşti, Editura Humanitas.

Frenz 1969: Horst Frenz (ed.), *Nobel Lectures. Literature 1901-1967*, Amsterdam, Elsevier Publishing Company.

Simion 2012: Eugen Simion, *Mircea Eliade, nodurile şi semnele prozei*, ediţia a treia revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.

Vulcănescu 1992: Mircea Vulcănescu, *Nae Ionescu aşa cum l-am cunoscut*, ediţie îngrijită de Alexandru Badea, Bucureşti, Editura Humanitas.

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)

Mircea Eliade: One Captivity and Two Escapes by Literature

This paper starts with a comparative analysis of two literary works signed by Mircea Eliade: the first Romanian translation of the novel *Figthing Angel* and his personal work - the symbolical love-story *Nuntă în cer*, both elaborated in the summer of 1938 in the prison of Miercurea-Ciuc and also published in 1939. The first novel belongs to the succesfull American woman-writer Pearl S. Buck, who receives The Nobel Prise for Literature in the same year, and whose personal identity is closely attached to China. We can affirm the same thing about her novels. The other novel is a realistic story with a symbolical background, where Eliade became reconciliating with the feminine aspects of his personality who was rejected before. He also renounces to his exotic propension and reconsiders the charme and the metaphysic dimension of the Romanian tradition (represented in this novel by Ileana/Lena). Never studied together until now, but deeply interconnected with the creative identity of Eliade, those two novels may be read as distinct, but complementary solutions to escape from the captivity of the political History, and as identitary symptoms too. They also recall –both –the metamorphosis of Eliade's attitude about feminity (especially after 1935) and his new vision about faith and destiny, about Orient, Modernity and the Romanian identity, about the Mythic Novel and about the mythical heroes in modern narrative. Both *Figthing Angel* and *Nuntă în cer* have a transgressive and mythical dimension. In addition to this, the translation of the first novel and the elaboration of the second novel refer to the cultural program and to the ideological agenda of Eliade. Finally, we may consider that the comparative analysis of these two novels shows some important aspects of his literary and cultural options in a special moment of his identity turn.

BDD-A1081 © 2012 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:48 UTC)